Lietas arhīva Nr. C-1176-19/35
ECLI:LV:RVPT:2019:1015.C32264817.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2019. gada 10. oktobrī

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa,
tiesnese Dace Kantsone,
sekretāre Krista Gavriloviča,
piedaloties prasītājai /pers. B/, prasītājas pārstāvei zvērinātai advokātei Ingai Dūrītei, atbildētājam /pers. C/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par nepamatoti saņemto naudas līdzekļu atprasījumu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja/pers. B/ cēla prasību pret atbildētāju /pers. C/ par nepamatoti saņemto naudas līdzekļu atprasījumu, kurā lūdz piedzīt no /pers. C/ par labu /pers. B/ 138 849,65 EUR.

Prasība pamatota ar šādiem argumentiem.

[1.1] Prasītājai bija parādsaistības pret atbildētāju, kas izveidojās turpmāk aprakstītajā veidā.

Prasītājai un */pers. E/* bija parādsaistības pret kreditoru /pers. F/ 325 000 EUR apmērā, kuras kreditors cedēja /pers. C/.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2010. gada 6. septembra spriedumu lietā Nr. C04209309 tika nospriests piedzīt solidāri no */pers. E/* un /pers. B/ par labu /pers. C/ parādu 228 411,30 LVL (kas atbilst EUR 325 000 saskaņā ar Latvijas bankas noteikto pastāvīgo valūtas kursu LVL 1,00=EUR 0,702804), tiesāšanās izdevumus 3 700,05 LVL, pavisam kopā 232 111,25 LVL.

[1.2] Tiesu izpildītājs vērsa piedziņu uz prasītājas īpašumu un, pamatojoties uz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2013. gada 5. septembra lēmumu lietā Nr. C04358813, uz prasītājai piederošo ½ domājamo daļu no nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra Nr. /numurs /, tika reģistrētas /pers. C/ īpašumtiesības. Saskaņā ar ierakstiem zemesgrāmatu nodalījumā /pers. C/ ieguvis īpašumu par 121 300 LVL (jeb 172 594,35 EUR). Turklāt no izsoles rezultātā iegūtajiem līdzekļiem par labu zvērinātam tiesu izpildītājam Oskaram Muižniekam tika ieturēta naudas summa 8 166,48 LVL jeb 11 619,85 EUR. Ja atbildētājs būtu rīkojies atbilstoši norunai, tad šī naudas summa netiktu ieturēta, tādejādi ar savu darbību /pers. C/ ir nodarījis zaudējumus prasītājai minētajā apmērā.

[1.2] Lai dzēstu atlikušās parādsaistības pret atbildētāju, prasītāja ar atbildētāju mutiski vienojās, ka prasītāja pilnvaros /pers. C/ veikt darbības saistībā ar prasītājai pienākošos mantoto nekustamo īpašumu ierakstīšanu zemesgrāmatā, un pēc tam nekustamie īpašumi tiks atsavināti, bet no darījumiem iegūtā summa tiks pārskaitīta /pers. C/ prasītājas parādsaistību dzēšanai. Rīgas apgabaltiesas zvērināta notāra Ingūnas Bobrovskas prakses vietā tika sastādīta un apliecināta attiecīga satura 2016. gada 16. februāra pilnvara.

[1.3] Saskaņā ar vienošanos tika pārdoti trīs prasītājai piederoši nekustamie īpašumi, un iegūto pirkuma maksu par to saņēma /pers. C/.

2015. gada 27. oktobrī tika atsavināts nekustamais īpašums /adrese B/, kadastra Nr. /numurs/, par pirkuma maksu 100 000 EUR.

2016. gada 14. janvārī atsavināts nekustamais īpašums /adrese B/, kadastra Nr. /numurs /par pirkuma maksu 55 500 EUR.

2016. gada 1. jūlijā atsavināts nekustamais īpašums /adrese B/, kadastra Nr. 6637 001 0308, par pirkuma maksu 129 500 EUR.

[1.4] Tā kā prasītājas parādsaistības pret atbildētāju bija 232 111,25 LVL jeb 330 364,55 EUR, bet atbildētājs ir saņēmis kopsummā 457 594,35 EUR, tad prasītāja ir pārmaksājusi atbildētājam 138 849,65 EUR. Prasītāja vēlas minēto summu piedzīt no atbildētāja.

[1.5] Prasība pamatota ar Civillikuma 1771., 1772., 1773., 1775., 1779., 2387., 2388. pantu.

[2] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus par celto prasību tiesai nav sniedzis.

[3] 2018. gada 16. novembra tiesas sēdē prasītāja atteicās no prasības daļā par zaudējumu piedziņu 11 619,85 EUR apmērā.

[4] Tiesas sēdē prasītāja uzturēja prasību apmērā, kas tika fiksēts 2018. gada 16. novembra tiesas sēdē. Paskaidroja, ka ar atbildētāju bija norunāts, ka atbildētājs patur nekustamo īpašumu pārdošanas rezultātā pāri paliekošo summu, atgriežot prasītājai viņai iepriekš piederējušo nekustamo īpašumu /adrese A/. Rakstiska vienošanās noslēgta netika, jo prasītāja paļāvās uz atbildētāja godprātību. Summa, no kuras piedziņas prasītāja ir atteikusies, ir tiesu izpildītāja izdevumi.

Prasītāja pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka uzskata prasību par pierādītu un apmierināmu. Parāda piedziņas kārtība nebija nekādā veidā prasītājai izdevīga. Uzskata, ka atbildētājs apstiprinājis vienošanos par to, ka pēc nekustamo īpašumu atsavināšanas atbildētājs atgriezīs prasītājai nekustamo īpašumu Jūrmalā. Šīs vienošanās dēļ prasītāja izsniedza pilnvaras atbildētājam un ļāva veikt darījumus parāda atgūšanai, jo ļoti vēlējās saglabāt īpašumu Jūrmalā. Nav šaubu, ka atbildētājs ir saņēmis vairāk, nekā viņam pienācās. Atbildētāja iesniegtie pierādījumi par izdevumiem nav attiecināmi uz celto prasību.

Atbildētājs tiesas sēdē prasību neatzina pilnībā. Norādīja, ka pirms pārdošanas vēl bija nepieciešams veikt šo īpašumu atgūšanu, uzmērīšanu, reģistrēšanu, līgumu sagatavošanu par saviem līdzekļiem. Atbildētājs sedza visus prasītājas parādus. Prasītājas īpašums /adrese A/, tika atsavināts atbildētājam tādēļ, lai nepieļautu īpašuma tiesību pāreju kaimiņienei, kurai prasītāja arī bija parādā. Šo īpašumu atbildētājs pieņēma kā parāda daļas ieskaitu, un prasītāja ar ģimeni tur mitinājās piecus gadus pēc īpašumtiesību zaudēšanas, tajā laikā atbildētājs maksāja arī ar nekustamā īpašuma uzturēšanu saistītos izdevumus, prasītājas bērnu skolas izdevumus. Atbildētājs bija gatavs atgriezt prasītājai īpašumu pēc naudas saņemšanas, taču attiecīgu vienošanos prasītāja neparakstīja. Paskaidroja, ka lietas materiālos nav uzskaitīti visi viņa veiktie izdevumi, kā arī nav novērtēts atbildētāja ieguldītais laiks, atgūstot parādu. Nepiekrīt tam, ka palicis parādā prasītājai.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka daļā, kurā prasītāja atteicās no prasības, tiesvedība lietā iz izbeidzama, bet pārējā daļa prasība nav pamatota un ir noraidāma.

[6] Civilprocesa likuma 74. panta trešās daļas 1. punkts noteic, ka prasītājs ir tiesīgs pilnīgi vai daļēji atteikties no prasības. Saskaņā ar

Civilprocesa likuma 223. panta 4. punktu tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja prasītājs ir atteicies no prasības.

Prasītāja ir atteikusies no prasības daļā par parāda 11 619,85 EUR apmērā piedziņu.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka ir pamats šajā daļā tiesvedību lietā izbeigt.

[7] Savukārt pārējā daļā – par 127229,80 EUR piedziņu - prasība ir noraidāma turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[7.1] Starp pusēm nav strīda, ka prasītājai solidāri ar */pers. E/* bija parādsaistības pret atbildētāju 232111,35 LVL apmērā (kas atbilst 330 264,86 EUR), kas izrietēja no Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2010. gada 6. septembra sprieduma lietā Nr. C04209309 (lietas 15.-16. lapa).

Veicot minētā sprieduma piespiedu izpildi, tiesu izpildītāja izsolē tika pārdots prasītājai piederošais īpašums – ½ domājamā daļa no īpašuma /adrese A/. Šo faktu apstiprina lietas materiālos esošā zvērināta tiesu izpildītāja Oskara Muižnieka 2013. gada 5. augusta informatīvā vēstule (lietas 33. lapa). Ar minēto vēstuli apstiprinās prasības pieteikumā minētais fakts, ka īpašums tika pārdots par augstāko cenu 121 300 LVL, kas atbilst 172 594,35 EUR, un minētā summa tika novirzīta prasītājas parādsaistību dzēšanai pret atbildētāju, atskaitot sprieduma izpildes izdevumus 8 166,48 LVL jeb 11 619,85 EUR.

Izsoles uzvarētājs un prasītājas īpašuma ieguvējs bija atbildētājs, ko apliecina lietas materiālos esošā Rīgas rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļas Jūrmalas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr. /numurs /izdruka (lietas 17.-18.lapa).

Atskaitot no kopējā parāda izsoles rezultātā iegūtos naudas līdzekļus, secināms, ka atbildētājas parāds prasītājam pēc izsoles bija 169 290,36 EUR.

[7.2] No prasības pieteikuma un atbildētāja paskaidrojumiem izriet, ka starp pusēm nav strīda, ka prasītājas atlikušā parāda dzēšanai puses vienojās par prasītājas mantoto nekustamo īpašumu pārdošanu. Gan prasītāja, gan atbildētājs lietas izskatīšanas gaitā apstiprināja, ka atbildētājs apņēmās veikt prasītājas mantoto īpašumu ierakstīšanu zemesgrāmatā, par atbildētāja līdzekļiem sedzot visus ar šīm darbībām saistītos izdevumus, kā arī organizēt šo īpašumu pārdošanu. Puses mutvārdos vienojušās, ka prasītājas īpašumu pārdošanas rezultātā saņemtie līdzekļi tiks novirzīti prasītājas parādsaistību pret atbildētāju dzēšanai.

Šos pušu paskaidrojumos minētos faktus apstiprina rakstveida pierādījumi, proti, no Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres Ingūnas Bobrovskas aktu grāmatas izraksta (lietas 24. lapa) redzams, ka 2016. gada 16. februārī prasītāja ir izsniegusi pilnvaru atbildētājam pārstāvēt viņas intereses, kārtot visas lietas un veikt visas nepieciešamās darbības saistībā ar viņai pienākošos mantojumu. Savukārt no lietas materiālos esošajiem atsavināšanas darījumu aktiem izriet, ka atbildētājs saņēmis pirkuma maksu par prasītājas pārdotajiem īpašumiem.

[7.3] No lietas materiālos esošā 2015. gada 28. augusta rokasnaudas līguma (lietas 25. lapa) un 2015. gada 27. oktobra pirkuma līguma (lietas 27. lapa) redzams, ka prasītāja atsavināja viņai piederošo nekustamo īpašumu par 100 000 EUR pircējam SIA "Emus Agro", un pirkuma maksa ieskaitīta atbildētāja bankas kontā.

No lietas materiālos esošā 2016. gada 14. janvāra pirkuma līguma Nr. C1-14.01.2016. (lietas 29. lapa) redzams, ka prasītāja pārdeva cirsmas izstrādes tiesības viņai piederošajā nekustamajā īpašumā par pirkuma maksu 60000 EUR, no kuras 55500 EUR ieskaitīti atbildētāja bankas kontā (4500 EUR ieturēti kā IIN).

Starp pusēm nav strīda, ka minētās atbildētājam pārskaitītās summas ieskaitītas prasītājas parādsaistību dzēšanai pret atbildētāju. Tādējādi, analizējot notikumu hronoloģiju, redzams, ka līdz notariālās pilnvaras izdošanai 2016. gada 16. februārī prasītājas atlikušo parādsaistību segšanai jau tikuši novirzīti naudas līdzekļi 155 000 EUR apmērā, sedzot vairāk kā 90% parāda (parāda atlikums 14290,36 EUR).

2016. gada 1. jūlijā noslēgts vēl viens atsavināšanas darījums, proti, prasītāja pārdeva cirsmas izstrādes tiesības viņai piederošajā nekustamajā īpašumā par pirkuma maksu 140 000 EUR, no kuras 129 500 EUR ieskaitīti atbildētāja bankas kontā (10500 EUR ieturēti kā IIN), ko apliecina lietas materiālos esošais pirkuma līgums Nr. C1-01.07.2016. (lietas 31. lapa).

[7.4] Prasītāja pamatojusi prasību ar Civillikuma 2387. pantu, kas nosaka, ko kāds saņēmis netikumīgam vai pretlikumīgam mērķim, to devējs, ja vien arī došana pati par sevi nav bijusi netikumīga vai pretlikumīga, var atprasīt no saņēmēja vai viņa mantiniekiem, vienalga, vai paredzētais mērķis sasniegts vai ne.

Konkrētajā gadījumā lietas faktiskie apstākļi neatbilst Civillikuma 2387. panta pazīmēm, jo lietā nav pierādījumu, ka atbildētājs naudas summas būtu saņēmis netikumīgam vai pretlikumīgam mērķim.

Vērtējot apstākli, vai atbildētājam pastāv tiesisks pamats paturēt prasības summu, tiesa secina, ka starp pusēm nav strīda, ka atbildētājs no prasītājas īpašumu pārdošanas ir ieguvis naudas līdzekļus lielākā apmērā, nekā prasītājas parādsaistības pret atbildētāju saskaņā ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2010. gada 6. septembra spriedumu. Summa, kas pārsniedz parādsaistību apmēru, ir 115 209,64 EUR (129500 – 14 290,36). Prasītājas prasībā iekļautais aprēķins nav pareizs, jo prasītāja nav ņēmusi vērā, ka no izsolē samaksātās pirkuma maksas vispirms tiek segti sprieduma izpildes izdevumi.

Atbildētājs norādījis, ka viņš ir sedzis visus izdevumus saistībā ar prasītājas īpašumu reģistrāciju zemesgrāmatā, kā arī sedzis citus prasītājas izdevumus, kā arī ieguldījis savu laiku un darbu, par ko viņam pienākas atlīdzība. Atbildētājs un iesniedzis šim apgalvojumam pierādījumus – maksājumus apliecinošus dokumentus (lietas 96.-105., 108.-137. lapa). Tāpat no atbildētāja 2017. gada 18. jūlija iesnieguma prasītājai (lietas 139. lapa) izriet, ka darījumu vešanas gaitā bija radušies papildus izdevumi, kā arī atbildētājs ir sedzis citus prasītājas parādus, kas palielināja sākotnējā parāda apmēru, kā arī norādījis uz viņam pienākošos atlīdzību par laika periodu kopš 2013. gada.

Atbildētāja iesniegtie pierādījumi kopsakarā ar prasītājas piekrišanu samaksas par pārdotajiem nekustamajiem īpašumiem novirzīšanai atbildētāja kontā liecina par prasītājas noteikti izteiktu gribu nodot šos naudas līdzekļus atbildētājam. Turklāt pilnvara izdota un pēdējais pārdošanas darījums slēgts jau pēc tam, kad atbildētājs bija saņēmis vairāk kā 90% no Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2010. gada 6. septembra spriedumu norādītā prasītājas parāda. Nav saprotams, kādēļ prasītāja izsniedza atbildētājam pilnvaru un piekrita 129 500 EUR nodošanai atbildētājam, ja viņa uzskatīja, ka šī summa atbildētājam nepienākas. Tiesa uzskata, ka minētie apstākļi apstiprina, ka prasītāja apzināti ir gribējusi nodot atbildētājam naudas līdzekļus lielākā apmērā, nekā spriedumā minētais parādsaistību apmērs, un atbildētāja argumenti atzīstami par pamatotiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1431. pantu akta parakstīšana, vienalga, vai tas attiecas uz pašu parakstītāju vai trešo personu, uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītājam bijis zināms un ja viņam tajā tiesiskā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība.

Ievērojot minēto, tiesai nav pamata apšaubīt, ka pušu savstarpējā vienošanās par to, ka atbildētājs organizē prasītājas mantoto izdevumu pārdošanu un sedz ar to saistītos izdevumus, kā arī citus izdevumus, un par to saņem naudas līdzekļus no saņemtās pirkuma maksas, atbilst prasītājas gribai, un prasītāja tam ir piekritusi. Prasītāja pati ir noslēgusi atsavināšanas darījumus, kuros pirkuma maksu saņemt atbildētājs, un nav cēlusi iebildumus darījumu slēgšanas gaitā, līdz ar to apstiprinot, ka atbildētājam nodotā summa viņam pienākas.

Saskaņā ar Civillikuma 1432. pantu, kas klusējot vai noteikti izteic savu piekrišanu, tas ar to ir pieņēmis darbību ar visām tās tiesiskām sekām un nevar vairs vēlāk savu piekrišanu ierobežot.

Tādējādi tiesai nav pamata piedzīt no atbildētāja naudas līdzekļus, kuru nodošanai atbildētājam prasītāja piekritusi un parakstījusi attiecīgus darījuma aktus.

[7.5] Prasītāja atsaukusies arī uz Civillikuma normām, kas regulē zaudējumu piedziņu, taču lietas izskatīšanas gaitā nav gūti pierādījumi, ka atbildētāja vainojamas rīcības rezultātā prasītājai būtu radies mantisks pametums. Prasība daļā par parāda 11 619,85 EUR piedziņu, ko prasītāja prasības pieteikumā aprakstīja kā zaudējumus, tika atsaukta.

[7.6] Visu rezumējot, tiesa atzīst, ka prasība par nepamatoti saņemto līdzekļu atprasījumu uzturētajā daļā– par 127229,80 EUR piedziņu – ir noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41., 93., 97., 195. pantu, tiesa

nosprieda:

Izbeigt tiesvedību daļā par parāda 11 619,85 EUR piedziņu.

Pārējā daļā – par 127229,80 EUR piedziņu - /pers. B/ prasību pret /pers. C/ par nepamatoti saņemto naudas līdzekļu atprasījumu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese (paraksts) Dace Kantsone

Faktiskā sprieduma sastādīšanas diena – 2019. gada 15. oktobris. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 415.panta otro daļu sprieduma pārsūdzēšanas termiņu skaita no sprieduma faktiskās sastādīšanas dienas.

Tiesnese (paraksts) Dace Kantsone